

**Střední škola, Havířov-Prostřední Suchá,
příspěvková organizace**

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

ŠKOLNÍ ROK 2023-2024

Organizace: Střední škola, Havířov-Prostřední Suchá, příspěvková organizace
Adresa: Havířov- Prostřední Suchá, Kapitána Jasioka 635/50
www.stredniskola-sucha.cz
reditel@stredniskola-sucha.cz
sekretariat@stredniskola-sucha.cz
Zřizovatel: Moravskoslezský kraj

OBSAH

1. Preventivní program školy – zdůvodnění potřeby
2. Popis současného stavu problematiky
 - 2.1. Charakteristika školy
 - 2.2. Stav školy z hlediska rizikového chování
3. Rizikové chování – základní východiska
4. Legislativa v oblasti prevence rizikového chování
5. Cíle preventivního programu školy
 - 5.1. Dlouhodobé cíle
 - 5.2. Střednědobé a krátkodobé cíle
6. Vymezení cílové populace
 - 6.1. Cílová skupina žáci
 - 6.2. Cílová skupina rodiče a zákonní zástupci
 - 6.3. Cílová skupina pedagogičtí pracovníci
7. Realizace preventivního programu školy
8. Metody a formy realizace
9. Měření efektivity programu
10. Supervize programu
11. Preventivní tým
12. Přílohy

1. Preventivní program školy – zdůvodnění potřeby

Období studia na střední škole je pro mladé lidi nejen dobou přípravy na budoucí povolání, ale je také obdobím vývoje jejich osobnosti, tělesným i duševním dozráváním. Každé rizikové chování má tak negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince anebo ohrožuje jeho sociální okolí. Základním principem primární prevence rizikového chování je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.

Preventivní program školy (dále PPŠ) vychází z kulturních a sociálních potřeb, možností a zkušeností školy. Jeho realizace podporuje výchovu ke zdravému životnímu stylu, pocitu spokojenosti, chuti do života.

2. Popis současného stavu problematiky

2.1. Charakteristika školy

- Škola nabízí vzdělávání žáků v následujících oborech:
 - čtyřleté obory středního vzdělání s maturitní zkouškou:

78-42-M/03	Pedagogické lyceum
75-41-M/01	Sociální činnost – sociálně výchovná
69-41-L/01	Kosmetické služby
 - tříletý obor středního vzdělání s výučním listem:

69-51-H/01	Kadeřník
------------	----------
- Budova školy se nachází v Havířově-Prostřední Suchá, kam mají žáci dobrou možnost dojíždění hromadnou autobusovou dopravou z Havířova, Karviné, Orlové, Ostravy, Petřvaldu a jiných okolních obcí. Další možnost dopravy je vlakem do vlakové stanice Havířov-Suchá.
- Odborné praxe oborů vzdělání s maturitní zkouškou Pedagogické lyceum, Sociální činnost zajišťuje několik pracovišť. Odborný výcvik oboru Kadeřník a oboru Kosmetické služby se uskutečňuje na odloučeném pracovišti školy v Havířově-Podlesí, na ulici E. Krásnohorské. Souvislá odborná praxe oboru Kosmetické služby probíhá v provozovnách kosmetických služeb v kraji.

- Škola je vybavena třemi učebnami výpočetní techniky, odbornými učebnami pro výuku odborných předmětů kadeřnic a kosmetiček, laboratoří, odbornými učebnami pro výuku cizích jazyků a biologie, učebnami pro výuku dramatické a hudební výchovy, tělocvičnou s posilovnou, knihovnou s informačním střediskem vybaveným interaktivní tabulí, dataprojektorem, PC s připojením na internet. Všechny učebny jsou vybaveny PC s připojením na internet a dataprojektorem.
- Vzdělávání imobilních žáků je možné díky bezbariérovému přístupu, venkovnímu výtahu a schodišťové plošině.
- Škola nabízí žákům využití volného času prostřednictvím řady zájmových kroužků a sportovních akcí, dále se mohou zúčastnit různých soutěží pořádaných naší školou nebo jinými školami a organizacemi (např. soutěže odborných dovedností oborů kadeřnice a kosmetické služby). Žáci se zapojují do Středoškolské odborné činnosti. Ve spolupráci s Klubem přátel školy pořádá škola pro žáky a veřejnost kulturní akce např. akademii K-MODE, mezinárodní soutěž studentek středních škol MISS Reneta a podle zájmu stužkovací ples nebo školní ples.

2.2. Stav školy z hlediska rizikového chování

Zhodnocení stavu školy z hlediska výskytu rizikového chování vychází ze zkušeností školního metodika prevence a výchovného poradce za uplynulý školní rok a také za předchozí školní roky, dále z výsledků výchovy a vzdělávání za uplynulý školní rok. Nejproblematičtějšími oblastmi jsou vztahy mezi žáky, šikana, nevhodné používání sociálních sítí a digitálních technologií, vysoká absence, prožívání volného času a duševní zdraví.

3. Rizikové chování – základní východiska

• Rizikové chování

Pojmem rizikové chování rozumíme takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

- Formy rizikového chování

Základní formy rizikového chování jsou uvedeny v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (dále Metodické doporučení):

- o Agrese, šikana, kyberšikana a další formy rizikové komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, domácí násilí, krizové situace spojené s násilím, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, krádeže, loupeže, vydírání, vyhrožování
- o Záškoláctví
- o Závislostní chování, užívání různých typů návykových látek, netolismus, gambling
- o Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- o Spektrum poruch příjmu potravy
- o Negativní působení sekt
- o Sexuální rizikové chování

- Primární prevence rizikového chování

Primární prevence představuje jakýkoliv typ výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních či jiných intervencí směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujících jeho další progresi, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky.

- Specifická primární prevence rizikového chování

Specifická primární prevence rizikového chování zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o:

- všeobecnou prevenci (je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika),
- selektivní prevenci (je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování),
- indikovanou prevenci (je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů rodině, ve škole nebo s vrstevníky).

- Nespecifická primární prevence rizikového chování

Nespecifická primární prevence rizikového chování představuje veškeré aktivity, které nemají přímou souvislost s konkrétním typem rizikového chování, ale napomáhají snižovat rizika podporou zdravého životního stylu a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

4. Legislativa v oblasti prevence rizikového chování

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT – 21 149/2016),
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, (č.j. MŠMT - 21 291/2010-28)
- Zákon č.65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, v platném znění,
- Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění,
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, v platném znění
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění,
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027,
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2021,
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023-2025.

5. Cíle Preventivního programu školy

Hlavní cíle PPŠ jsou prevence a snížení nárůstu rizikového chování u žáků, výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj a podpora sociálních kompetencí.

5.1 Dlouhodobé cíle

Dlouhodobé cíle prevence rizikového chování vychází z charakteru naší školy a z toho vyplývajících problémů – jedná se o téměř dívčí školu; dále z předpokládané budoucí struktury žáků díky měnícím se oborům vzdělávání a ze zkušeností školy:

- budování dobrých vztahů ve třídních kolektivech a předcházení tak šikaně,
- udržení dobrého klimatu školy a zlepšení úrovně společenského chování,
- výchova a vzdělávání ke zdravému životnímu stylu a péči o zdraví,
- výchova ke smysluplnému trávení volného času, podpora volnočasových aktivit,
- posilování komunikačních dovedností – zvyšovat schopnost mladých lidí řešit, popřípadě se vyrovnávat s problémy a konflikty, umět požádat o pomoc, adekvátně reagovat na nejrůznější podněty, kritiku,
- vytváření pozitivního klimatu - nabídnout žákům důvěryhodné a bezpečné prostředí,
- posilování právního vědomí.

5.2 Střednědobé a krátkodobé cíle

- předcházení šikaně, kyberšikaně, užívání návykových látek a záškoláctví,
- zlepšování spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků, jejich informovanosti o výchovných i studijních výsledcích,
- nabízení širokého spektra aktivit školy, do kterých se mohou žáci zapojit,
- udržení zapojení vysokého počtu učitelů do aktivit školy,
- informovanost o sexuálně přenosných chorobách a AIDS, o nebezpečí fetálního alkoholového syndromu a zdravotní osvěta.

6. Vymezení cílové populace

6.1 Cílová skupina žáci

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku:

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopné dělat samostatná (pokud možno správná) rozhodnutí,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc při řešení problémů,
- s vyhraněným negativním vztahem k rizikovému chování,
- podílející se na tvorbě kvalitního prostředí a životních podmínek.

6.2 Cílová skupina rodiče a zákonní zástupci

Součástí preventivní práce školy je dobrá spolupráce s rodiči a zákonnými zástupci žáků.

Pro ně nabízí školy následující aktivity:

- internetové stránky školy,
- digitální třídní kniha a přístup rodičů do systému Bakalář (okamžitá možnost kontroly absence a prospěchu svého dítěte, rychlá komunikace s učiteli)
- dny otevřených dveří školy,
- informační třídní schůzky pro žáky budoucího 1. ročníku v červnu školního roku,
- pravidelné třídní schůzky pro rodiče žáků všech ročníků (v listopadu a v dubnu),
- individuální schůzky s třídními učiteli,
- individuální konzultace s výchovným poradcem a školním metodikem prevence,
- informační leták pro rodiče žáků 1. ročníku k rizikovému chování včetně kontaktů na výchovného poradce školy, školního metodika prevence a odborná pracoviště,
- kulturní aktivity školy.

6.3 Cílová skupina pedagogičtí pracovníci

- Spolupráce při realizaci a plnění Preventivního programu školy

Na realizaci PPŠ se podílí všichni pedagogičtí pracovníci školy podle svých možností, schopností a aktuální potřeby. Třídní učitelé navíc spolupracují s rodiči a zákonnými zástupci žáků své třídy, s výchovným poradcem a školním metodikem prevence. Pedagogičtí pracovníci uplatňují individuální přístup k žákům, kteří patří nebo by mohli patřit k rizikovým skupinám. V oblasti prevence spolupracují školní metodik prevence, výchovný poradce, vyučující IT, vedení školy a všichni pedagogičtí pracovníci. Tato spolupráce může být podle potřeby rozšířena o spolupráci s Klubem přátel školy a Školskou radou.

Školní metodik prevence a výchovný poradce mají vypsány konzultační hodiny. Školní metodik prevence se účastní pravidelných schůzek s okresním metodikem prevence a v případě potřeby se na něj obrací jako na metodický orgán.

Na aktualizaci informací k preventivní činnosti školy se podílí koordinátor IT. Schránku důvěry má na starost školní metodik prevence. Učitelé mohou podle potřeby a situace ve třídě spolupracovat prostřednictvím školního metodika prevence či výchovného poradce s Centrem prevence v Havířově, s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Karviné a v Havířově, s Poradnou pro rodinu a mezilidské vztahy, s Centrem drogové pomoci v Havířově, Poradnou pro primární prevenci v Ostravě, případně s dalšími organizacemi.

- **Vzdělávání a informovanost pedagogů**

Výchovný poradce školy má ukončeno studium k výkonu specializovaných činností – výchovné poradenství, školní metodik prevence absolvoval studium k výkonu specializovaných činností – prevence patologických jevů.

Většina pedagogických pracovníků se zúčastnila školení na téma šikana a kyberšikana. Dále se učitelé mají možnost vzdělávat se v oblasti prevence rizikového chování podle svých individuálních potřeb a zájmu na základě nabídky vzdělávacích institucí. Učitelé mohou v rámci samostudia využít odbornou literaturu a časopis Prevence, které jsou k dispozici u školního metodika prevence nebo v informačním středisku školy. Dalším významným momentem v informovanosti učitelů jsou pedagogické rady, na kterých jsou seznamováni s veškerými změnami zákonů, vyhlášek, novými metodickými pokyny atp.

7. Realizace Preventivního programu školy

Realizace PPŠ probíhá již řadu let ve dvou liniích:

- První linie, která se týká konkrétních forem rizikového chování, je zařazena ve výuce vhodných předmětů. Rozpis je uveden v příloze.
- Druhá linie Preventivního programu školy probíhá formou aktivit, které se škole osvědčily a se kterými má škola dobrou zkušenost. Tyto aktivity doplňují první část programu a do většiny z nich jsou žáci zapojeni aktivně. Sem patří akce organizované školou, akce předepsané školním vzdělávacím programem, volnočasové aktivity, jednorázové preventivní a osvětové akce podle aktuální nabídky. Jedná se například o tyto aktivity:

- lyžařský výcvikový kurz, sportovně turistický kurz, vodácký kurz,
- kurzy společenského chování a tance pro žáky 2. ročníku,
- školní akademie K-mode,
- sportovní a barevné dny školy,
- vánoční koncert pro žáky a vánoční besídky jednotlivých tříd,
- zájmové kroužky na půdě školy,
- poznávací exkurze v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů,
- sportovní akce a soutěže,
- účast při humanitárních sbírkách,
- vědomostní soutěže, výtvarné soutěže,
- přednášky k prevenci zneužívání drog, prevenci rakoviny prsu a onemocnění AIDS, o legislativě související s rizikovým chováním,
- podle potřeby školy spolupráce s Centrem prevence v Havířově a s Poradnou primární prevence Ostrava.

V letošním školním roce bude součástí PPŠ a preventivní práce s následujícím časovým harmonogramem:

- realizace přednášky Městské policie Havířov k legislativě týkající se rizikového chování, zvláště šikany a kyberšikany
ŠMP: říjen/listopad 2023
- zajištění stmelovacího workshopu pro 1. ročníky
ŠMP: září/říjen 2023
- organizační zajištění přednášek k prevenci zdraví: prevence rakoviny prsu - organizace INNA
ŠMP: podzim 2023, jaro 2024
- realizace přednášky na téma rizika návykových látek pro žáky 1. ročníku
ŠMP: březen 2024
- přednáška k prevenci zdraví a na téma rizika AIDS
ŠMP: květen 2024

8. Metody a formy realizace

- dotazníky, šetření, pozorování,

- pohovory a individuální práce se žáky,
- práce se třídou,
- třídnické hodiny,
- přednášky, besedy, diskuse,
- schránka důvěry (pro potřeby žáků je k dispozici pevná schránka důvěry umístěná ve vestibulu školy a elektronická schránka důvěry),
- používání obrazových a informačních materiálů, nástěnka,
- akce školy – exkurze, výstavy, soutěže, divadelní a filmová představení, vzdělávací programy, sportovní a společenské akce,
- spolupráce s rodiči.

9. Měření efektivity programu

Efektivita Preventivního programu školy je hodnocena na základě:

- výsledků výchovy a vzdělávání za 1. a 2. pololetí školního roku,
- hodnocení dané aktivity žáky a pedagogy,
- návštěvnosti na webových stránkách školy,
- účasti rodičů na třídních schůzkách, sledovanosti elektronické třídní knihy rodiči a jejich dalšího zájmu o práci školy a spolupráci se školou,
- hodnocení zájmu a účasti na akcích, kroužcích,
- využívání schránky důvěry žáky.

10. Supervize programu

Supervizi některých částí Preventivního programu školy provádí především vyučující vykonávající dohled v jednotlivých třídách během programu. Další supervize je záležitostí třídních učitelů, školního metodika prevence a výchovného poradce.

Pokud se jedná o první část programu – témata zařazená do výuky vybraných předmětů, supervizi provádí vedoucí předmětových komisí.

Závěry hodnocení jsou projednány se školním metodikem prevence.

11. Preventivní tým školy

Ve škole pracuje preventivní tým, jehož členy jsou:

Mgr. Petr Szymeczek – ředitel školy

Mgr. Zdeňka Vápeníková – zástupce ředitele školy

Ing. Tereza Lukášová – školní metodik prevence

Mgr. Daria Woznicová – výchovný poradce školy

Mgr. Mgr. Libor Škoda – školní psycholog

PaedDr. Eva Koláčková – učitel s ukončeným studiem k výkonu specializovaných činností –
prevence patologických jevů.

Ing. Liběna Šimordová – učitel IT

12. Přílohy

V příloze je tabulka forem rizikového chování a jejich rozložení do výuky jednotlivých oborů a předmětů. Další přílohy Preventivního programu školy jsou vytištěny samostatně, aby mohly být během školního roku aktualizovány na základě legislativních změn.

Havířově 1. 9. 2023

Ing. Tereza Lukášová, ŠMP v. r.

Mgr. Petr Szymeczek, ředitel školy v. r.

	PEDAGOGICKÉ LYCEUM	SOCIÁLNÍ ČINNOST	KOSMETICKÉ SLUŽBY	KADEŘNÍK
Návykové látky	CHE, PSY	CHE, PSY	CHE	CHE
Poruchy příjmu potravy	BIE, PSY	BIE, PSY	ZDk	ZD
Alkohol	CHE, PSY	CHE, PSY	CHE	CHE
CAN	PED	PSY	ZSV	ZSV
Školní šikana	TH, PED	TH, PED	TH	TH
Kyberšikana	ICT, PED	ICT, PED	ICT	ICT
Homofobie	ZSV	ZSV	ZSV	ZSV
Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus	ZSV	ZSV	ZSV	ZSV
Vandalismus	ZSV, PED	ZSV, PED	ZSV	ZSV
Záškoláctví	TH, PED	TH, PED	TH	TH
Krádeže	TH, PED	TH, PED	TH	TH, PSY
Tabákové výrobky	CHE, PSY	CHE, PSY	CHE	CHE
Krizové situace spojené s násilím	TH, PSY	TH	TH	TH
Netolismus	ICT, PSY	ICT, PSY	ICT	ICT
Nová náboenská hnutí	ZSV, ZEM	ZSV	ZSV	ZSV
Rizikové sexuální chování	BIE, PSY	BIE, POA, PSY	ZDk	ZD
Domácí násilí	PED	PSY		ZSV
Hazardní hraní	ICT, PSY	ICT, PSY	ICT	ICT

PŘÍLOHA

PŘEHLED RIZIKOVÝCH JEVŮ A JEJICH ROZDĚLENÍ DO VÝUKY

Vysvětlivky zkratk:

CHE – chemie
BIE – biologie a ekologie
PSY – psychologie
POA – pečovatelsví a osobní asistence
ICT – informační a komunikační technologie

ZSV – základy společenských věd
ZDk, ZD – zdravotvěda
PED – pedagogika
TH – třídnická hodina